

УДК 338.246.025

Борисенко О.П.*

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ ЩОДО ВСТУПУ ДО ЄС: ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Інтеграція до європейських і євроатлантичних структур є стратегічним курсом зовнішньої та внутрішньої політики сучасної України. Насамперед ідеться про її повноцінне входження до західної цивілізації, яка перебуває на вістрії світового прогресу з усіх точок зору.

Одним із критеріїв, якому мають відповідати країни-кандидати на вступ до Європейського Союзу є наявність дієвої ринкової економіки і здатність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС. І хоча головним чинником є відповідність політичному критерію, але економічна складова домінує в обґрунтуванні інтеграційного процесу.

Справедливості ради зазначимо, що ЄС має об'єктивну зацікавленість у зближенні з Україною. Україна має досить потужний структурно-розгалужений промисловий комплекс. Особливо перспективним є агропромислове виробництво. На нашу державу припадає майже третина запасів чорнозему та 27% орної землі в Європі. Ми посідаємо шосте місце у світі за експортом сталі, входимо у п'ятірку країн, які володіють найпередовішими аерокосмічними технологіями, вже декілька років поспіль знаходимося серед лідерів світових експортерів зерна. Розширюється торговельна співпраця України та ЄС. Україна була і, нажаль, залишається постачальником кваліфікованої робочої сили для країн Європи.

Крім того, Україну з ЄС пов'язують тісні економічні зв'язки. За даними Держкомстату України у загальному обсязі експорту четверту частину складає частка країн ЄС, а імпорту – третину.

Головними партнерами, як в експорті, так і в імпорті товарів залишаються Німеччина, Італія, Польща, Чеська Республіка, Франція, Австрія, Угорщина, Швеція.

Основу імпорту складають: машини та механічні пристрої спеціального призначення, обладнання промислове або лабораторне з електричним чи неелектричним нагріванням, машини або механізми для збирання або обмолоту сільськогосподарських культур, трактори, автомобілі легкові та вантажопасажирські автомобілі-фургони, моторні транспортні засоби для перевезення вантажів, суднові дерик-крани; підймальні крани різних типів, включаючи кабельні крани; ферми підймальні пересувні, порталні навантажувачі та візки з підймальним краном, неелектричні водонагрівачі безінерційні або теплові водяні акумулятори, проводи ізольовані, кабелі та інші ізольовані електричні провідники, кабелі волоконно-оптичні, лікарські засоби та ліки, засоби захисту рослин та боротьби з комахами та інш.

Треба зазначити, що більшу частину з імпортованих товарів складали товари активної частини основних фондів – станки, обладнання, устаткування та приладдя.

Країни-члени ЄС експортують з України прокат та напівфабрикати з вуглецевої сталі, нафтопродукти, руду та залізний концентрат, феросплави, мінеральні або хімічні, азотні

* кандидат економічних наук, доцент, докторант Національної академії державного управління при Президентові України

добрива, насіння свиріпи або ріпаку для виробництва біопалива, пшениця і суміш пшениці та жита. Товарна структура торгівлі України та країн ЄС свідчить про надзвичайну вузькість її асортименту.

Ми знаємо, що 60% ВВП формується за рахунок експортоутворюючих галузей. Нажаль в Україні галузі-експортери у переважній більшості виробляють сировину і напівфабрикати, а не високотехнологічні і високовартісні товари.

Уже сьогодні ринок ЄС для України другий за значенням після СНД. А ринок України для ЄС? Як кажуть: «Ми не перші, але ми і не другі!». Бо на другому місці, після США, серед найбільших торговельних партнерів знаходиться Китай.

За даними Центра Разумкова «...спостерігається асиметрична залежність: частка України у зовнішньоторговельному обороті ЄС становить лише близько 0,4%. Однак навіть досягнута частка ЄС в торгівлі України, на думку директора Центру європейських і міжнародних досліджень Г.Немірі, є абсолютно недостатньою для інтеграції до Євросоюзу, адже для інтеграції необхідно досягти мінімум 60%».

Інтеграція до європейських структур – це, насамперед поглиблення співпраці. Але співпраці на паритетних умовах, України рівної як партнера, яка б дозволила відчувати себе достойно на європейській арені. І хотілося б, щоб український народ відчув на собі наближення до європейських стандартів якості життя. А це можливе за умови наближення соціально-економічних показників до рівня європейських. Таким чином, європейська інтеграція – це, передусім, пріоритет внутрішньої політики, а ніж зовнішньої. Хоча вочевидь ми імпортуємо правила життя і ще напевне не знаємо чим заплатимо.

Незважаючи на зростаючий обсяг наукової літератури, опублікованої за період незалежності, з питань зовнішньої політики України, її стратегічних напрямів, зокрема європейського, залишаються відкритими ключові аспекти, в тому числі імперативності євроінтеграційного курсу. А відтак – існує потреба у здійсненні системного наукового аналізу всього комплексу відносин Україна – ЄС, з урахуванням нових геополітичних реалій. Це потребує критичного погляду на ситуацію і перспективи, що є основою для нових наукових розробок з метою використання їх в процесі реалізації стратегічного курсу України. Адже зовнішньополітичний вибір характеризується, по-перше, нечіткістю і неясністю чималої кількості декларацій, принципів і переконань, які Україна проголосила на міжнародній арені; по-друге, непослідовністю внутрішньополітичних перетворень, що утруднює наближення до рівня норм і стандартів європейського простору; по-третє, аморфністю і розшарованістю політичної еліти у питаннях критеріїв суспільного розвитку, корумпованістю владних структур, що зумовлює зниження довіри до держави з боку європейської спільноти. Тому європейська політика України потребує належного теоретичного і прогностичного супроводу.